

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КВАЛІФІКАЦІЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ І ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ

Науково-практичний посібник

Потреба дослідження обумовлена:

- ❑ Колосальними масштабами воєнних злочинів в Україні починаючи з 24 лютого 2022 р. (станом на 12 лютого 2022 р. зареєстровано понад 67 тисяч порушень законів та звичаїв війни).
- ❑ Відсутністю належного науково-методичного забезпечення роботи правоохоронних органів, уповноважених на здійснення розслідування воєнних деліктів.
- ❑ Потребою забезпечення ефективного реагування на воєнні злочини в Україні як основи реалізації принципу невідворотності кримінальної відповідальності.
- ❑ Необхідністю підвищення кваліфікації працівників судових та правоохоронних органів, а також підготовки нових кадрів у сфері кримінальною юстиції.

Структура науково-практичного посібника:

Розділ 1. Кваліфікація порушення законів та звичаїв війни

Розділ 2. Розслідування порушення законів та звичаїв війни

Додатки

FAQ: РИМСЬКИЙ СТАТУТ

- 1) ШО ТАКЕ РИМСЬКИЙ СТАТУТ ТА МІЖНАРОДНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ СУД?**

Римський статут – це міжнародний закон, який визначає злочини проти людяності, злочини проти миру та злочини проти гуманності, які можуть бути вчинені під час воєнних дій. Він є основою для роботи Міжнародного кримінального суду (МКС) в Гаазі.
- 2) ШО ТАКЕ «ІААЗЬКИЙ ТРИБУНАЛ»?**

Іаазький трибунал – це міжнародний суд, який розглядає справи, пов'язані з порушеннями міжнародного права, зокрема злочинів проти людяності, злочинів проти миру та злочинів проти гуманності.
- 3) ЧОМУ ОН ПРОСТО НЕ СТВОРИТИ ТРИБУНАЛ АД НОС?**

Створення трибуналу АД НОС (Адміністративного Суду) неможливо, оскільки це суперечить принципам міжнародного права, зокрема принципу незалежності суду.
- 4) ХТО БУДЕ ВИРІШУВАТИ, ЯКІ СПРАВИ РОЗГЛЯДАТИМЕ СУД?**

Рішення про те, які справи розглядати, приймає Міжнародний кримінальний суд (МКС) в Гаазі, який є органом, що виконує Римський статут.
- 5) ЧИ МАЄ СЕНС РАТИФІКАЦІЯ РИМСЬКОГО СТАТУТУ БЕЗ ЙОГО РАТИФІКАЦІЇ РОСІЄЮ?**

Так, ратифікація Римського статуту без його ратифікації Росією є сенсативною, оскільки це означає, що Росія не визнає міжнародного права, яке регулює злочини проти людяності, злочини проти миру та злочини проти гуманності.
- 6) ЧИ БУДЕ МКС САСИДИТИ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ?**

МКС не має повноважень розглядати справи, пов'язані з військовими діями, які не є злочинами проти людяності, злочинами проти миру та злочинами проти гуманності.
- 7) ЧИ МОЖЕ МКС САСИДИТИ ЯНУКОВИЧА, ПУТІНА ТА КО?**

МКС не має повноважень розглядати справи, пов'язані з військовими діями, які не є злочинами проти людяності, злочинами проти миру та злочинами проти гуманності.

Розділ 1 «Кваліфікація порушення законів та звичаїв війни» включає:

- ☐ **Безпосередні об'єкти, предмети та потерпілі від злочину**
Загальні положення міжнародного гуманітарного права
- ☐ **Загальна характеристика об'єктивної сторони злочину**
- ☐ **Характеристика всіх форм об'єктивної сторони злочину**
(ч. 1 ст. 438 КК)
- ☐ **Порушення законів та звичаїв війни, поєднані з**
умисним вбивством (кваліфікований склад злочину —
ч. 2 ст. 438 КК)
- ☐ **Суб'єкт і суб'єктивна сторона злочину**
- ☐ **Відмежування від інших кримінальних правопорушень**

Розділ 2 «Розслідування порушення законів та звичаїв війни» включає:

- ❑ Обставини, які підлягають доказуванню під час розслідування порушення законів і звичаїв війни**
- ❑ Організація розслідування порушення законів і звичаїв війни**
- ❑ Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування порушення законів і звичаїв війни**

Додатки включають:

- ❑ Перелік основних міжнародних договорів, законів та інших нормативно-правових актів України у сфері міжнародного гуманітарного права**
- ❑ Історико-правовий огляд військової агресії РФ проти України**
- ❑ Визначення та класифікацію воєнних злочинів відповідно до Римського статуту Міжнародного Кримінального Суду**
- ❑ Загальну характеристику порушень міжнародного гуманітарного права, що мають серйозний характер**
- ❑ Звичасві норми міжнародного гуманітарного права**

**У посібнику розкриваються загальні положення
міжнародного гуманітарного права (МГП),
зокрема:**

- ☐ **Визначення та зміст МГП**
- ☐ **Характеристика джерел МГП**
- ☐ **Визначення збройного конфлікту та їх видів
(міжнародного та неміжнародного (внутрішнього)
збройного конфлікту)**
- ☐ **Характеристика серйозних порушень МГП**
- ☐ **Інші положення**

ICRC

Посібник призначений для:

- ☐ Здобувачів вищої освіти
- ☐ Науково-педагогічних і наукових працівників
- ☐ Суддів, прокурорів, слідчих, адвокатів, військовослужбовців, а також усіх, хто цікавиться питаннями кваліфікації та розслідування воєнних злочинів

